

Valgklage fra Morten Ulriis-Nordberg i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Morten Ulriis-Nordberg har ved vedhæftede e-mail af 8. april 2024 til Udenrigsministeriet klaget over vejledningen ved brevstemmeafgivningen på den danske ambassade i Lissabon i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget. Udenrigsministeriet har ved e-mail af 14. juni 2024 videresendt klagen til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

”Jeg ved ikke om det her er det rigtige sted at starte, men prøver alligevel. Ellers kan I måske guide mig til hvem jeg bør kontakte.

Jeg har lige brevstemt til EU parlamentsvalget på den Danske Ambassade i Lissabon, Portugal, og der var en del ting, som jeg var nødt til at tjekke og google for at kunne stemme. Synes det var lidt underligt at der manglede så meget info.

Her er en detaljeret liste over ting, som jeg var nødt til at tjekke på min telefon for at kunne stemme:

- Stemmesedlen
  - Partibogstav - der var ingen liste i det udleverede materiale, så det måtte jeg slå op
  - Partinavn - ingen liste, så slog det op for at være sikker på, at jeg stavede det rigtigt
  - Kandidat - samme situation
- Konvolut og informationsblanket

Jeg skulle udfylde til hvilken kommune det skulle adresseres, deres postnummer, og postdistrikt. Jeg anede ikke, at det var info der skulle udfyldes. Jeg var/er ikke sikker på om det skulle være den sidste kommune jeg var bosat i DK eller den kommune hvor jeg er optaget på valglisten - kontaktpersonen på ambassaden vidste det heller ikke.

Jeg valgte kommunen hvor jeg var optaget på valglisten. Her måtte jeg tjekke brevet i min e-Boks for adressen på den kommune, men der var intet postnummer eller postdistrikt, så det var jeg nødt til at google separat.

Alt i alt, så var jeg nødt til at tjekke 6 ting online for at kunne stemme:

1. Partibogstav
2. Partinavn
3. Kandidatnavn
4. Kommunens navn
5. Kommunepostnummer
6. Kommunepostdistrikt

Det virker som om dette kunne gøres bedre, hvilket ville også minimere risikoen for fejl. Jeg ved for eksempel ikke om jeg påførte den rigtige kommune, så min stemme kan være ugyldig.

Om ikke andet, så burde der være mere info online til at forberede mig og andre til at stemme, så vi kan tjekke alle disse ting i forvejen. (Hvis det eksisterer og jeg bare har fuldstændig overset det, så sig endelig til, men jeg kunne ikke finde det)."

Udenrigsministeriet har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 17. juni 2024 oplyst følgende:

"For så vidt angår den del af klagen, der vedrører "stemmesedlen", kan Udenrigsministeriet oplyse, at der endnu ikke var offentliggjort en kandidatliste på det tidspunkt, vælgeren stemte (den 8. april 2024). De danske repræsentationer mv. kunne på den baggrund ikke give yderligere information herom.

For så vidt angår den del af klagen, der vedrører "konvolut og informationsblanket", kan Udenrigsministeriet oplyse, at de danske repræsentationer mv. i udlandet ikke har mulighed for at undersøge, hvilken valgliste en vælger er optaget på. Såfremt en vælger er bekendt med sin kommune, kan repræsentationerne mv. imidlertid give oplysninger om adresse mv. på de respektive kommuner. Denne information er således tilgængelig for alle danske repræsentationer mv. som led i forberedelsen af Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024.

Udenrigsministeriet har ikke forholdt sig til den del, som vedrører ønsket om mere information online om brevstemmer mv., da vi vurderer, at det falder inden for jeres ressort."

Udenrigsministeriet har desuden ved vedhæftede opfølgende e-mail af 18. juni 2024 oplyst følgende:

"For så vidt angår den del af henvendelsen, der vedrører "stemmesedlen", bemærker Udenrigsministeriet indledningsvis, at det var den første brevstemmeafgivning, der fandt sted på ambassaden. Det bemærkes endvidere, at vælgeren under stemmeafgivelsen ikke gav udtryk for, at vedkommende manglede informationer om partinavne, partibogstaver eller lignende. Hertil bemærkes, at der på stemmetidspunktet ikke var offentliggjort en kandidatliste. De danske repræsentationer mv. kunne på den baggrund ikke give yderligere information om selve kandidaterne, uagtet om vælgeren måtte have udbedt sig dette. Endeligt bemærkes det, at ambassaden efterfølgende printede alt relevant materiale fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, herunder en one-pager med information om opstillingsberettigede partier pr. 29 februar 2024, og gjorde materialet tilgængeligt for vælgere, som skulle stemme på ambassaden.

For så vidt angår den del af henvendelsen, der vedrører "konvolut og informationsblanket", kan Udenrigsministeriet oplyse, at de danske repræsentationer mv. i udlandet ikke har mulighed for at undersøge, hvilken valgliste en vælger er optaget på. Såfremt en vælger er bekendt med sin kommune, kan repræsentationerne mv. imidlertid give oplysninger om adresse mv. på den respektive kommune. Denne information er således tilgængelig for alle danske repræsentationer mv. som led i forberedelsen af Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024, jf. ovenfor.

Udenrigsministeriet bemærker endvidere, at ministeriet den 11. april 2024 kvitterede vælgeren for modtagelsen af dennes henvendelse."

Udenrigsministeriets kvittering til vælgeren af 11. april 2024 er vedhæftet og har følgende ordlyd:

"Tak for din henvendelse og feedback vedrørende brevstemmeafgivning i udlandet, som Udenrigsministeriet har noteret sig."

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved e-mail af 18. juni 2024 sendt Udenrigsministeriets udtalelse i høring ved Morten Ulriis-Nordberg, der bl.a. har følgende supplerende bemærkninger, der er vedhæftet, til sagen:

"Jeg synes der mangler lidt svar på hvad tiltag der bliver sat i værk fremover for at undgå en lignende situation. Det er mest et svar på hvorfor det skete og ikke mere ud over dette.

Jeg sendte jo mailen i håb om, at mit input kan hjælpe med at gøre det bedre næste gang.

Kandidatliste ikke offentliggjort

"Hertil bemærkes, at der på stemmetidspunktet ikke var offentliggjort en kandidatliste."

Fair nok, at der ikke var offentliggjort en kandidatliste endnu, men det vidste jeg ikke. Synes det er vigtig information som skulle være tilgængelig via ambassaden eller anden online information.

Jeg gik ud fra, at det ville være på plads inden brevstemning begyndte. Ved at stemme tidligt, kunne jeg, for eksempel, have stemt på en mulig kandidat der endeligt ikke blev kandidat. Ret vigtigt at vide, at det faktisk ville være bedre at vente.

Første brevstemme på Ambassaden

"For så vidt angår den del af henvendelsen, der vedrører "stemmesedlen", bemærker Udenrigsministeriet indledningsvis, at det var den første brevstemmeafgivning, der fandt sted på ambassaden."

Det er jeg helt med på og er ikke imod, at der er nogle få mangler, som vi løser på stedet. Men min klage vedrører jo netop, at det var mangelfuldt, så synes ikke det er et meningsfyldt svar, at jeg var den første, da det er lidt det samme som at sige, at der ikke var ordentligt forberedt og det uheldigvis gik ud over mig.

Enten skal der være klar til vælgere kan stemme eller også skal stemmeperioden forkortes, så der er klart til vælgere når der åbnes for afstemning.

Mht. manglende oplysninger

Det bemærkes endvidere, at vælgeren under stemmeafgivelsen ikke gav udtryk for, at vedkommende manglede informationer om partinavne, partibogstaver eller lignende."

Jeg nævnte for kontaktpersonen på ambassaden de ting jeg var nødt til at slå op og sagde, at det var underligt, at der ikke var materiale. Jeg bad ikke dem specifikt, om at løse det, da jeg havde slået det op allerede, men der var mulighed for, at de kunne have givet feedback til mig.

Dette blev jeg ikke oplyst:

Såfremt en vælger er bekendt med sin kommune, kan repræsentationerne mv. imidlertid give oplysninger om adresse mv. på den respektive kommune. Denne information er således tilgængelig for alle danske repræsentationer mv. som led i forberedelsen af Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024, jf. ovenfor." Udenrigsministeriet bemærker endvidere,

Som jeg også nævnte i klagen, så spurgte jeg specifikt mht. hvilken kommune jeg skulle påføre - det sidste sted jeg boede i DK eller hvor jeg var optaget på valglisten og de kendte ikke svaret.

Efter jeg selv gættede, at det nok var kommunen hvor jeg var optaget på valglisten, så nævnte jeg også, at jeg ikke vidste hvad Kommunepostdistriktet var, og igen fik jeg svar, at det gjorde hun heller ikke.

Jeg forstår ikke dette svar:

Endeligt bemærkes det, at ambassaden efterfølgende printede alt relevant materiale fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, herunder en one-pager med information om opstillingsberettigede partier pr. 29 februar 2024, og gjorde materialet tilgængeligt for vælgere, som skulle stemme på ambassaden.

Jeg stemte i starten af April, så det relevant materiale og den one-pager om opstillingsberettigede partier skulle allerede være tilgængelige. Betyder svaret, at efter jeg stemte, så printede de materiale for de næste der skulle stemme? Hvis ja, så er jeg

glad for, at det blev gjort, men skulle det ikke have været printet og gjort tilgængeligt fra starten?"

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vurderede det ikke muligt, at Udenrigsministeriets eventuelle bemærkninger til Morten Ulriis-Nordbergs supplerende bemærkninger til sagen ville kunne modtages og behandles rettidigt inden udvalgets behandling af sagen. Bemærkningerne fra Morten Ulriis-Nordberg er derfor alene sendt til Udenrigsministeriet til orientering. Udenrigsministeriet oplyste i den forbindelse følgende i vedhæftede e-mail af 18. juni 2024:

"Vi kommer til tage henvendelsen med i UMs samlede evaluering af det afholdte valg."

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 26, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

"§ 26. Ved valg til Europa-Parlamentet kan der brevstemmes efter reglerne i kapitel 8 i lov om valg til Folketinget, jf. dog stk. 2-6.
Stk. 2-8. [...]"

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 57, stk. 2 og 3, og § 60, stk. 2, i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

"§ 57. [...]
Stk. 2. Vælgere, der opholder sig i udlandet, kan brevstemme på en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af indenrigs- og sundhedsministeren.
Stk. 3. Brevstemmer, der er afgivet mere end 3 måneder før valgdagen, kommer ikke i betragtning.
Stk. 4. [...]"

[...]

§ 60. [...]
Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren tilvejebringer brevstemmematerialet. Brevstemmematerialet skal til enhver tid findes hos kommunerne og på de danske repræsentationer i udlandet samt om bord i danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.
Stk. 3. [...]"

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår af pkt. 8.6 bl.a. følgende om brevstemmeafgivning i udlandet:

"8.6.1. Brevstemmesteder og brevstemmemodtagere på Færøerne, i Grønland og i udlandet

Ved Europa-Parlamentsvalg kan enhver vælger brevstemme på folkeregistrene på Færøerne og i Grønland samt på danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet (ambassader, konsulater m.v.), se folketingsvalglovens § 57, stk. 1 og 2.

[...]

8.6.3. Tidsrum for brevstemmeafgivning

På Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart samt på danske havanlæg uden for dansk område kan der brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, dvs. fra den 9. marts 2024, se Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 3. pkt.

[...]

8.6.4. Brevstemmematerialet

Brevstemmematerialet er det samme, som bruges her i landet, se afsnit 8.1.

Brevstemmematerialet skal senest fra den dag, hvor brevstemmeafgivningen påbegyndes, dvs. søndag den 9. marts 2024, findes på danske diplomatiske og konsulære repræsentationer i udlandet, om bord på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område, se folketingsvalglovens § 60, stk. 2, 2. pkt.

8.6.5. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning

Den praktiske fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen er den samme som fremgangsmåden på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lignende, se folketingsvalglovens § 61 med de afvigelser, der følger af, at der ved Europa-Parlamentsvalg kan stemmes på de samme kandidater i hele landet, og afsnit 8.2.5.

En vælger, der ønsker at brevstemme på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg, forudsættes selv at være bekendt med, hvilke kandidatlistor og eventuelt kandidater der forventes at blive eller er opstillet til Europa-Parlamentsvalget.”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 29. februar 2024 sendt vedhæftede e-mail med brev og bilag til bl.a. Udenrigsministeriet med henblik på at sætte særskilt fokus på de nævnte regler forud for valget. Følgende fremgår bl.a. af e-mailteksten:

”Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal anmode **Udenrigsministeriet** om at underrette de danske repræsentationer om indholdet af vedhæftede brev samt bilag, herunder vejledningen til vælgerne, som indeholder fortegnelsen over de opstillingsberettigede partier, samt sørge for, at repræsentationerne straks bliver forsynet med det nødvendige brevstemmemateriale.”

Følgende fremgår bl.a. af brevet:

”1. Indledning og indhold

Søndag den 9. juni 2024 afholdes der valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet. I udlandet kan der brevstemmes fra 3 måneder før valgdagen, dvs. fra og med lørdag den 9. marts 2024.

Dette brev indeholder en række vigtige informationer til brug for Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriets Personalestyrelse, der har ansvaret for brevstemmeafgivningen i udlandet.

[...]

De øvrige bilag indeholder oplysning om:

- billeder af brevstemmematerialet (bilag 2)
- vejledning til vælgere, der brevstemmer i udlandet m.v. (bilag 3)
- kommunernes adresser til fremsendelse af brevstemmer (bilag 4)

[...]

5. Sådan brevstemmer man

[...]

Til brug ved brevstemmeafgivningen vedhæftes *vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg* (bilag 3). Vejledningen indeholder bl.a. oplysning om de partier, der pr. dags dato er opstillingsberettigede til Europa-Parlamentsvalg, og

deres bogstavbetegnelser. Hvis andre partier bliver opstillingsberettigede, vil ministeriet snarest muligt sende en ny vejledning.

De opstillede kandidater vil blive offentliggjort på Indenrigs- og Sundhedsministeriets valghjemmeside valg.im.dk senest fredag den 26. april 2024. Det vil være hensigtsmæssigt, at en udskrift af disse oplysninger udleveres til vælgere, der brevstemmer efter dette tidspunkt.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal anmode Udenrigsministeriet om at underrette de danske repræsentationer i udlandet om brevstemmeafgivningen og sørge for, at repræsentationerne bliver forsynet med vejledningen til vælgere (bilag 3) samt brevstemmemateriale, hvis det ikke allerede er sket.

[...]

6. Fremsendelse og frankering af brevstemmerne

Repræsentationerne/stemmemodtageren skal sørge for, at brevstemmerne (yderkuvert med indhold) snarest muligt bliver sendt til den kommune, vælgeren har angivet på yderkuverten. Kommunernes adresser kan findes i det vedlagte bilag 4. Brevstemmerne skal være fremme i kommunen, inden valget starter den 9. juni 2024 kl. 9. **Yderkuvterne må ikke være lagt i andre konvolutter ved forsendelsen.**

Udgifter til forsendelsen afholdes af Udenrigsministeriet/Forsvaret. Det forudsættes, at repræsentationen/Forsvaret gør, hvad der er muligt og rimeligt, herunder ved valg af hurtigste forsendelsesmåde, for at brevstemmen kan nå frem, inden valget starter kl. 9 på valgdagen.

Brevstemmerne skal som udgangspunkt sendes direkte til kommunen (se bilag 4). [...]"

Følgende fremgår bl.a. af vejledningen, der var vedlagt mailen til Udenrigsministeriet som et bilag:

"VEJLEDNING TIL VÆLGERE OM BREVSTEMMEAFGIVNING [...] i udlandet [...] til Europa-Parlamentsvalget i Danmark søndag den 9. juni 2024

Du kan brevstemme fra søndag den 9. marts 2024 i udlandet, på Færøerne og i Grønland. På danske havanlæg på dansk område kan du brevstemme fra søndag den 19. maj 2024.

Du kan stemme på et parti eller en kandidat, der stiller op til valget.

Følgende partier er pr. 29. februar 2024 opstillingsberettiget til valget i Danmark:

A. Socialdemokratiet	O. Dansk Folkeparti
B. Radikale Venstre	V. Venstre, Danmarks Liberale Parti
C. Det Konservative Folkeparti	Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg
F. SF – Socialistisk Folkeparti	Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne
I. Liberal Alliance	Å. Alternativet
M. Moderaterne	

Senest fra **fredag den 26. april 2024** kan du finde en oversigt over de partier og kandidater, der er opstillet til valget, på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside: valg.im.dk.

På de små blå konvolutter til brevstemmesedlen står der, hvordan man brevstemmer.

Du kan brevstemme igen, hvis du senere vil ændre din stemme. Det er den sidst afgivne brevstemme, der tæller. Hvis du brevstemmer, kan du ikke møde op på valgdagen og stemme.

Din brevstemme vil blive sendt til din kommune."

Følgende fremgår bl.a. af vejledningen på bagsiden af følgebrevet til brevstemmematerialet:

”Uden på yderkuverten skal du på forsiden skrive navnet på den kommune, hvor du bor, og kommunens postnummer og postdistrikt. [...]

Hvis du bor i udlandet, skal du på forsiden af yderkuverten skrive navnet på den kommune, hvor du sidst har været registreret med en bopæl i Danmark. [...]”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse, at brevstemmer skal fremsendes til den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten. Det vil i langt de fleste tilfælde være vælgerens nuværende bopælskommune eller, for så vidt angår udlandsdanskere, seneste bopælskommune. Dog vil der være et antal udlandsdanskere ved Europa-Parlamentsvalg, der er optaget på en særlig valgliste, ”københavnervalglisten”, uanset at Københavns Kommune ikke var deres seneste bopælskommune. Brevstemmen skal i disse tilfælde sendes til Københavns Kommune.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse, at såfremt klageren har skrevet navnet på den kommune, hvor han er optaget på valglisten, vil brevstemmen være blevet sendt til rette kommune og have indgået i valget.

For så vidt angår brevstemmeafgivningen på ambassaden i Lissabon, finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet det beklageligt, at bilaget med vejledningen til vælgere om brevstemmeafgivning samt oversigten med kommunernes adresser, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet har sendt til Udenrigsministeriet den 29. februar 2024, ikke var tilgængelige, da Morten Ulriis-Nordberg afgav sin stemme, og heller ikke blev fundet frem, efter at klageren rejste forskellige tvivlsspørgsmål, som medarbejderen ikke kunne svare på.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig Udenrigsministeriets oplysning om, at ambassaden efterfølgende gjorde det relevante materiale tilgængeligt for vælgere, der mødte op for at brevstemme.

For så vidt angår Udenrigsministeriets håndtering af vælgerens henvendelse, finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet det endvidere beklageligt, at Udenrigsministeriet ikke straks oversendte henvendelsen som en valgklage til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Endvidere finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet det beklageligt, at Udenrigsministeriet i sit svar af 11. april 2024 til Morten Ulriis-Nordberg ikke svarede ham på, hvorvidt han havde sendt sin brevstemme til den rette kommune.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig, at Udenrigsministeriet vil inddrage henvendelsen i ministeriets samlede evaluering af valget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig videre, at vejledningen på følgebrevet til brevstemmer til Europa-Parlamentsvalg kan give anledning til forvirring for vælgere, der er optaget på valglisten i en anden kommune end deres seneste bopælskommune.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at ministeriet ved fremstilling af nyt brevstemmemateriale til brug for Europa-Parlamentsvalg vil ændre teksten i vejledningen på følgebrevene, således at det tydeligt fremgår, at

brevstemmer skal sendes til Københavns Kommune, såfremt man er optaget på "københavnervalglisten". Ministeriet vil forud for Europa-Parlamentsvalget i 2029 bestille nyt brevstemmemateriale til brug for valget. Ministeriet vil ikke destruere det nuværende lager af brevstemmemateriale til brug for Europa-Parlamentsvalg. Der må derfor påregnes en overgangsperiode, hvor det nuværende materiale fortsat benyttes.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet noterer sig endvidere, at vejledningen til vælgere om brevstemmeafgivning, hvis den havde været tilgængelig for Morten Ulriis-Nordberg, ikke ville have besvaret hans spørgsmål om, hvorvidt hans brevstemme skulle sendes til den seneste bopælskommune eller den kommune, hvor han var optaget på valglisten. På den baggrund vil ministeriet sikre, at dette tydeligt fremgår af vejledningen ved Europa-Parlamentsvalget i 2029.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov